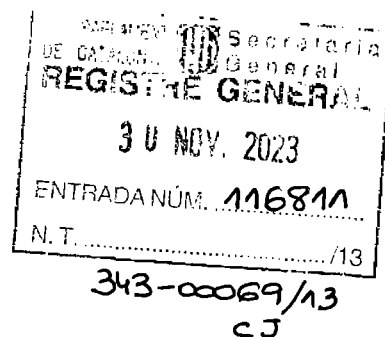




PARLAMENT DE CATALUNYA



A LA MESA DE LA COMISSIÓ DE JUSTÍCIA

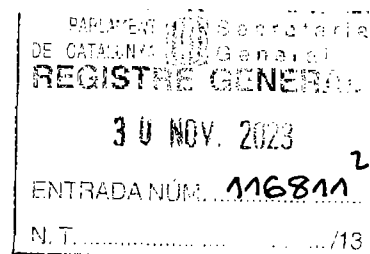
APORTACIÓ ESCRITA DE REPRESALIADES PEL PATRONATO DE PROTECCIÓN A LA MUJER AMB RELACIÓ AL PROJECTE DE LLEI DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA DE CATALUNYA (TRAM. 343-00069/13).

Aquest document vol cridar l'atenció sobre un buit en el projecte de llei de memòria democràtica, amb l'objectiu que s'hi tingui en compte una repressió oblidada, ignorada en l'estudi de la història del franquisme, sobre la qual s'ha fet molt poca investigació, i que és desconeguda de la societat. Les víctimes som milers de dones, llavors entre 16 i 25 anys, que des de 1941 fins a 1985 vam passar pels centres del Patronato de Protección a la Mujer (en endavant PPM) i els seus centres col·laboradors, empresonades sense sentència, per temps indeterminat i per raons vinculades a la moral sexual del nacionalcatolicisme. Malgrat que es tracta d'una repressió de gènere, d'una vulneració de drets fonamentals, no hem estat incloses com a víctimes ni en la llei estatal 20/2022 de 19 de octubre de Memòria Democràtica ni en les lleis de memòria aprovades fins ara per alguns parlaments autonòmics, ni en aquest projecte de llei ara en tràmit parlamentari.

Faig aquesta aportació no pas en qualitat d'experta, sinó de víctima d'aquella repressió, i hi recullo la meva experiència personal i la informació que he anat recollint de fonts diverses els darrers anys.

El Patronato de Protección a la Mujer

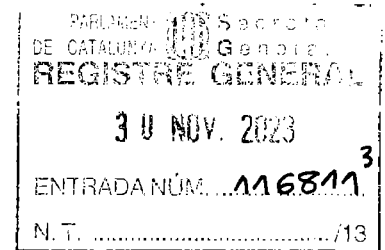
El Patronato de Protección a la Mujer va ser la institució franquista amb més poder per controlar i reprimir la sexualitat de les dones, amb l'objectiu de sotmetre-les al paper que el nacionalcatolicisme els tenia assignat de reproducció i perpetuació del règim. Les cases de Recollides i de Penedides d'època medieval o la Casa Galera en el segle XVI són antecedents històrics d'aquesta repressió.



El novembre del 1941 es va reactivar i reorganitzar per decret un Patronato de Protección a la Mujer que durant la República havia intentat canviar el funcionament d'aquests centres, però en el marc general de regressió de drets d'aquell moment es van marcar uns objectius conformes a l'ideari del règim quant al paper de la dona: "la dignificación moral de la mujer, especialmente de las jóvenes, para impedir su explotación, apartarlas del vicio y educarlas con arreglo a las enseñanzas de la Religión Católica". Aquell decret va ser una més de les disposicions legals franquistes que tenien com a objectiu el control absolut dels cossos, la vida i la sexualitat de les dones, que els imposaven limitacions en el camp laboral, que anul·laven els matrimonis civils de l'època de la República, etc. i que el 1944 van arribar fins a eximir de culpa l'uxoricidi per causa d'honor.

Sobre el paper, el decret de reorganització del PPM es refereix a les dones que estan en situació de prostitució i té com a objectiu evitar que siguin explotades sexualment, però la realitat va ser una altra, i en els centres col·laboradors del PPM s'empresonava les noies per motius diversos. Podien ser recloses per la família per un embaràs no desitjat, per un comportament rebel, per una mala relació amb el pare... Podien ser detingudes per manifestar-se al carrer, per haver-se escapat de casa, per viatjar sense documentació... Podien ser denunciades per la mestressa de la casa on servien perquè eren poc submises, per algun veí o algun familiar, pel rector de la parròquia, per les guardianes de la moral..., per fets com fumar, dur la faldilla massa curta, besar-se en públic o altres comportaments que es consideraven immorals, però que no constituïen delictes tipificats ni comportaven cap detenció en el cas dels homes. Finalment, també hi havia noies maltractades o embarassades que acudien als convents buscant protecció. La majoria, doncs, no van ser recloses per cap activitat contra el règim, per cap activitat política o sindical, sinó perquè no responien al model que el franquisme els volia imposar, per uns pretesos delictes que no eren més que actituds o comportaments contraris a la moral sexual de l'Església catòlica, que el franquisme havia adoptat. A més, en casos de maltractaments, abusos o violació, la castigada era la víctima, mentre que l'agressor continuava lliure, i fins i tot podia ser qui prengués la decisió de tancar la noia o de denunciar-la a les autoritats.

En principi, les noies podien estar retingudes en aquests centres quan tenien entre 16 i 21 anys (la majoria d'edat en aquell moment), però

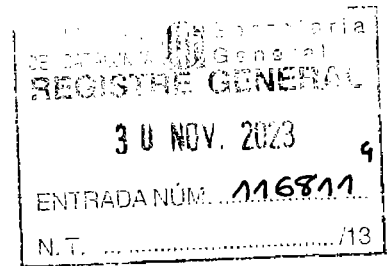


cal recordar que fins que en tenien 23 no podien abandonar la casa paterna, motiu pel qual l'empresonament es podia allargar fins aquesta edat, i encara fins als 25, si la família no se'n feia càrrec. Vivien en la incertesa, sense saber quant de temps podien estar-hi, ja que eren les monges qui decidia si estaven prou "reformades".

El PPM depenia del Ministerio de Justicia i s'estructurava en una Junta General i 50 juntes provincials, presidides pels governadors civils i integrades per representants del govern, de l'exèrcit, de la Sección Femenina, de la policia i de l'Església catòlica. Presidit per Carmen Polo de Franco, va continuar actiu deu anys després de la mort del dictador, fins que es va dissoldre per decret l'1 d'agost de 1985, quatre anys després que se'n traspassessin les competències a la Generalitat de Catalunya.

Durant els més de 40 anys que va estar actiu va tenir molt pocs centres propis, i funcionava per mitjà d'una extensa xarxa, que cobria tot el territori de l'Estat, de centres col·laboradors ja existents anteriorment i regentats per ordes religiosos que gestionaven centres de reclusió de dones "desamparadas": Adoratrices, Hermanas de la Caridad del Buen Pastor (dues congregacions amb centres a Barcelona des de la segona meitat del segle XIX), Oblatas, Trinitarias, Terciarias Capuchinas, Cruzadas Evangélicas...). Aquests centres es coneixien pel nom de l'orde religiós que els regentava, i enlloc no s'esmentava el PPM, cosa que pot haver contribuït al silenci que s'ha mantingut sobre la institució fins aquest mateix segle XXI. Les pràctiques de violació sistemàtica dels drets humans de les dones les exercien les monges, que constituïen una peça més del conglomerat de sistemes de poder amb jerarquia masculina.

L'any 1970 el PPM tenia a Catalunya tres centres propis (dos a Barcelona i un a Girona) i onze centres col·laboradors i auxiliars, en règim d'internat o de semiinternat: cinc centres de "reeducación", tres centres de "preservación", dues residències, tres centres maternals i el que anomenaven "centro de observación y clasificación" (COC), on ingressaven les noies i estaven alguns dies aïllades per observar-les i decidir el tipus de centre on havien de ser recloses. Era aquí on eren sotmeses a un examen ginecològic per esbrinar si eren verges, un factor determinant per ser conduïdes a un centre més o menys sever. En resum, es tractava d'una institució que exercia una repressió específica contra les dones, una vulneració flagrant dels seus drets,



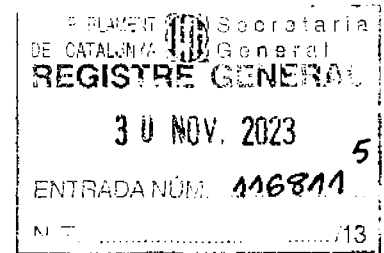
una reclusió en règim carcerari, amb l'objectiu de sotmetre-les al paper que el franquisme els reservava: guardianes de la llar i la moral, serventes submises a l'autoritat masculina, perpetuadores del règim.

Condicions de reclusió

Les condicions de reclusió variaven segons la congregació religiosa que gestionava cada centre i segons la classificació que el COC havia decidit per a cada noia, però amb uns elements comuns i unes mateixes pautes de tractament que variaven poc d'un centre a un altre: adoctrinament i ensinistrament, càstig i por. Aquest tractament sistematitzat i homogeni per a totes fa més evident encara que no es buscava ajudar-les o resoldre un problema social, sinó castigar-les i redimir-les mitjançant la submissió a la moral sexual catòlica.

En els centres gestionats per les Adoratrices, que es consideraven els menys severos i on es recloïen les noies que es consideraven reformables, se seguia un tractament que consistia en un seguit de graus, com en les presons. El pas d'un grau a l'altre estava determinat per l'acceptació voluntària de les pràctiques religioses i pel penediment de la noia sobre el que havia estat la seva vida a fora, fos quina fos la seva situació personal i el motiu pel qual havia estat internada. Vivíem aïllades de l'exterior i també entre nosaltres; la correspondència, si n'hi havia, era supervisada i censurada; les llengües diferents del castellà, prohibides. En els centres grans, es distribuïen en grups d'una vintena, sense contacte entre grups, i amb la prohibició de parlar entre nosaltres de la nostra vida a fora o dels motius pels quals havíem estat internades; érem vigilades estrictament per evitar confidències ni cap intimitat ni mostra d'afecte o solidaritat, fins al punt que, per evitar-ho, si semblava que dues noies parlaven més sovint entre elles que amb les altres eren separades traslladant una de les dues a un altre grup o a un altre centre, un trasllat que es feia sobtadament, sense avís previ. Davant sospites de lesbianisme o davant comportaments especialment rebels, els trasllats eren a centres progressivament més severos, i en darrer terme al manicomi.

El dia a dia consistia en un seguit de pràctiques religioses, que començaven amb la jaculatoria com a forma de despertar-les, continuaven amb la missa diària abans d'esmorzar, l'àngelus dos cops



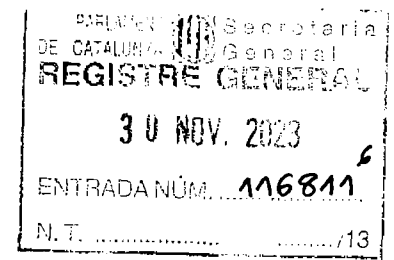
al dia i el rosari. A part de les pràctiques religioses, hi havia les feines de neteja i l'activitat als tallers, on treballàvem per a empreses externes obligatòriament i sense cobrar. Era, doncs, una situació d'explotació laboral i de treball forçat.

Tot i que les monges utilitzaven l'eufemisme "colegio" o "colegio de formació" per referir-se al centre, no hi havia cap altra mena de formació que l'adoctrinament religiós i l'ensinistrament en les tasques domèstiques, i algun curs del programa de Promoció Professional Obrera, sempre enfocat a feines "propies de su sexo" (infermeria, puericultura, costura, confecció de peluixos...). En el cas de noies amb dèficits d'alfabetització, se n'encarregava alguna altra interna amb més nivell d'escolarització.

Les famílies que havien decidit recloure allà les filles no sabien què passava dins d'aquells centres, confiaven que les noies rebien formació escolar o laboral; algunes famílies les van treure quan van saber quina era la realitat, i en alguns casos van haver de reclamar-ne la pàtria potestat; a altres famílies ja els estava bé, perquè no se'n volien fer càrrec o perquè creien que calia tractar-les amb una disciplina fèrria.

Detingudes, portades per la policia (a vegades emmanillades), empresonades, incomunicades (les visites havien de ser autoritzades per les monges o pel PPM), sotmeses a explotació laboral, veiem com tenen continuïtat en el franquisme els tres elements que al llarg dels segles persisteixen en el tractament de les dones: oració, treball i sofriment, perquè no només han de ser castigades, sinó també redimides, convertides; són considerades pecadores encara que hagin estat violades, i com a pecadores són sotmeses a tracte humiliant (no pas puntual, sinó sistemàtic, estructural, com a part del tractament), maltractades, amenaçades, sotmeses a càstigs físics (rapat, cel·les d'aïllament...) i, en el cas de les embarassades, a violència obstètrica.

A més, a les maternitats adscrites al PPM, la més gran de les quals era la de Peña Grande, a Madrid (en funcionament entre 1955 i 1984), les noies eren sotmeses a pressió perquè acceptessin donar el nadó en adopció, amb arguments humiliants i denigrants o, si s'hi negaven, sovint els deien que la criatura havia mort o que havia nascut morta. Els nadons es donaven en adopció a famílies afins al règim a canvi



d'un donatiu (un altre eufemisme) i es feien constar com a fills biològics.

Una repressió oblidada

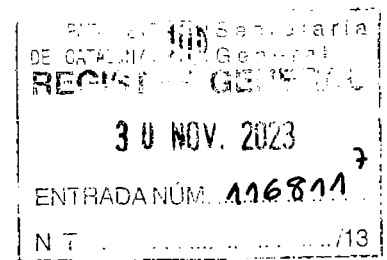
Hi ha un silenci eixordador en tot aquest afer. Hi ha el silenci de la societat, el silenci de les institucions, i el silenci de les víctimes, un silenci que mantenen per protegir-se, per evitar l'estigma que comporta (per no haver de sentir allò de "alguna cosa devies haver fet perquè et tanquessin"). La majoria de noies van ser tancades perquè en aquella confusió entre pecat i delictes, en aquella promiscuïtat entre la institució eclesiàstica i les estructures de l'estat franquista, no només es castigava civilment les dones per no seguir les normes morals de l'església, sinó que també es consideraven responsables de les agressions de què havien estat víctimes.

A diferència d'Irlanda –un país on l'Església catòlica té un enorme poder però on la societat civil ha portat a terme un procés que ha permès aplicar mesures de reparació a les dones que van estar internades en les bugaderies de la Magdalena—, a l'Estat espanyol no hi ha hagut mai cap comissió d'investigació sobre aquesta vulneració sistemàtica de drets humans, una vulneració que la memòria democràtica no pot ignorar.

Seqüeles

Un índex clar del sofriment que van viure és que moltes no se'n volen recordar o que ho han oblidat, com oblidem el dolor que no sabem processar. D'altres ho han ocultat escrupolosament al seu entorn per no sentir-se marcades per haver estat en aquells centres per a noies desencaminades.

Malgrat el silenci i l'intent d'oblit, però, l'internament en aquells centres ens ha deixat seqüeles, a causa de l'empresonament, la humiliació i la por que vam viure, i ha tingut conseqüències en la nostra vida: mala relació amb la família, inestabilitat emocional, relacions de parella fallides, incloent violència i maltractaments (moltes es casaven només per evitar ser internades altre cop, o per fugir de la tirania paterna), situacions de precarietat econòmica que



les ha empès a la prostitució, o somatització del malestar i ansietat permanent, que les ha fet dependents de substàncies o fàrmacs diversos.

Consideracions sobre el projecte de llei

A continuació esmentaré alguns aspectes que la llei hauria de tenir en compte a fi que es compleixin els objectius de veritat, justícia, reparació i garantia de no repetició en el cas del col·lectiu de víctimes del PPM.

Reconeixement de les víctimes

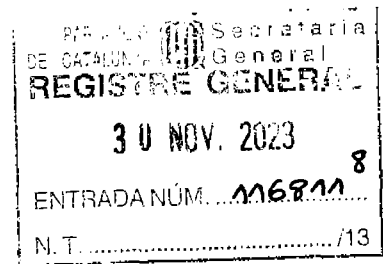
En l'article 14, de definició de les víctimes, en el punt 2, en què es detalla quins col·lectius han de ser considerats com a víctimes, quan es refereix a les dones (apartat *h*), caldria que es fes referència explícita a les que vam estar internades en els centres del PPM entre els anys 1941 i 1981 (any en què es van transferir les competències a la Generalitat).

El marc temporal

El marc temporal que es defineix (de manera poc concreta) en el punt 5 de l'exposició de motius i al qual es refereixen també alguns articles podria deixar fora les noies que el 1981 estaven tancades en centres de fora de Catalunya, que devien ser un nombre considerable, atès que era pràctica habitual tancar-les lluny dels seus llocs d'origen, apartar-les del seu entorn, desarrelar-les. És imprescindible esbrinar què va passar amb aquelles noies i establir mecanismes perquè no resultin excloses dels efectes de la llei.

Accés a la documentació

Per assolir els objectius de veritat, justícia i reparació, cal que les persones interessades a investigar sobre el PPM puguin accedir lliurement a la documentació, sense les traves i restriccions amb què han xocat fins ara, ja que l'accés restringit als documents perpetua el silenci. Actualment la documentació del PPM i dels centres auxiliars i col·laboradors es troba dispersa en arxius públics (arxius provincials de tot l'Estat, Arxiu Nacional de Catalunya...) i arxius privats de les diverses congregacions religioses que hi col·laboraven, que eren les que aplicaven efectivament la repressió. Aquests arxius privats han



de tenir la consideració de patrimoni documental de Catalunya, a fi que es preservin i es puguin consultar.

D'altra banda, la llei hauria de preveure la creació d'una comissió d'investigació específica, a càrrec de la Generalitat o del Parlament, i dotar-la de poders per accedir a tota aquesta documentació dispersa i reorganitzar-la.

Treball forçat

L'article 21, sobre reparació de persones que hagin sofert treballs forçats, en definir el que s'entén per treball forçat ha de recollir també la situació de les noies recloses en els centres del PPM, obligades sota amenaça a treballar als tallers, per a empreses externes i sense cap remuneració. Els ingressos per aquesta feina anaven a parar al compte de la congregació religiosa que regentava el centre, i només en algun les noies percebien una minsa remuneració.

Nadons robats

L'article 22, referent als nadons sostrets o separats de les seves famílies, hauria d'esmentar concretament el cas de les noies internades en els centres de maternitat dependents del PPM, on era freqüent el robatori i tràfic de nadons.

Reparació

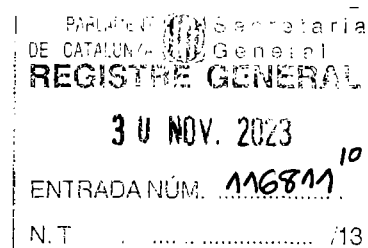
La llei ha de garantir també que les persones amb problemes de salut física o mental com a conseqüència d'aquell sofriment tinguin accés als recursos terapèutics que necessiten, i que no hagin de recórrer a consultes privades que moltes no es poden permetre.

Garantia de no repetició

Les mateixes congregacions religioses que tenien convenis amb el PPM franquista en tenen ara amb les diverses administracions públiques, i en reben finançament. El reconeixement de la seva responsabilitat en el maltractament infligit a les noies i la petició de perdó públic haurien de ser condició prèvia a qualsevol conveni amb l'administració, que ha de vetllar perquè no pervisqui aquell sistema de valors i aquells mètodes en el tracte a les persones acollides en centres de menors o d'atenció a dones víctimes de violències. L'objectiu de garantia de no repetició que es proposa la llei no es podrà assolir sense una investigació completa sobre l'abast de la repressió del PPM, una relació completa dels centres col·laboradors i auxiliars durant els anys 1941-

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
30 NOV. 2023	
ENTRADA NÚM.	116811 ⁹
N. T.	/13

1981 i si hi va haver continuïtat en aquelles pràctiques un cop es van haver traspassat a la Generalitat les competències sobre la protecció dels menors i de les dones víctimes de violències.



Alguns treballs d'investigació publicats

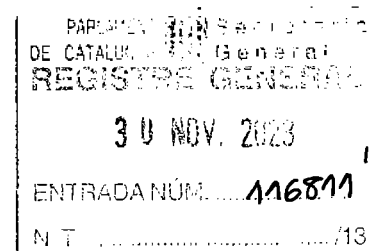
Garcia del Cid Guerra, Consuelo: *Las desterradas hija de Eva*, 2012
Garcia del Cid Guerra, Consuelo: *Ruega por nosotras*. Algón Editores, 2015

Garcia del Cid Guerra, Consuelo: *Las insurrectas del Patronato*. Ed. Anantes, 2021

Guillén, Carmen: *El Patronato de Protección a la Mujer: Prostitución, Moralidad e Intervención Estatal durante el Franquismo*, tesi doctoral, Universidad de Murcia, 2018
<https://digitum.um.es/digitum/bitstream/10201/64539/6/TesisCarmenGuillen.pdf>

Iglesias, Pilar: *Políticas de represión y punición de las mujeres: Las Lavanderías de la Magdalena de Irlanda y el Patronato de Protección a la Mujer de España*, ed. Círculo Rojo, 2022.

Garcia, Marta, i Palau, Maria: *Indignas hijas de su patria. Crónicas del Patronato de Protección a la Mujer en el País Valencià*, ed. Alfons el Magnànim, 2023.



Annexos

1. a

Transcripció de l'àudio de testimoni personal inclòs a l'exposició "Un altre fi. La resta" del Born, Centre de Cultura i Memòria;

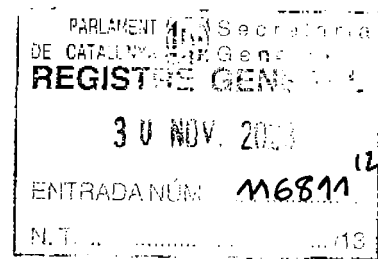
El 18 de juliol de 1972 tenia 16 anys, i un món per descobrir, però feia unes quantes setmanes que no em deixaven sortir de casa. La nit abans em van dir que l'endemà em portarien a algun lloc on m'hauria d'estar durant un temps i em van donar instruccions de com m'havia de vestir i el que podia posar a la maleta. Res de pantalons, res de llibres, cap llibreta d'adreces dels amics, cap quadern per escriure el meu diari... Eren molt mals auguris.

Vaig entrar al reformatori desproveïda de tot el que aleshores tenia valor per a mi, nua, humiliada, horroritzada, desconcertada, perquè les persones que tenien poder sobre meu, les que m'havien d'ajudar i protegir, em violentaven per impedir-me de ser jo, de triar el meu camí, però hi vaig entrar amb una determinació ferma: no em sotmetrien, sobreviuria.

La meitat del temps vaig estar a Barcelona i l'altra meitat a San Just Desvern. A Barcelona estàvem en un edifici totalment aïllat de l'exterior. En recordo el dormitori comú, les bates de niló folgadíssimes, les activitats: missa matinal, àngelus i rosari cada dia, tasques de neteja, tallers... i especialment la prohibició d'acostar-se a l'única finestra des d'on es podia veure el carrer a una distància de mitja illa de l'Eixample.

El psiquiatre de la casa em va receptar unes pastilles (crec que eren antipsicòtics) que no em permetien mantenir-me desperta i a vegades ni mantenir-me dreta. Vaig decidir no empassar-me-les i simular que m'estava reformant, com em va aconsellar alguna companya. En recordo poques i que canviaven sovint. Recordo la Merche, d'una banda juvenil de Santa Coloma; la Núria, una interna "de confiança" en aquell moment, la Marisa, gallega, i la Toñi, una andorrana internada per la família, orgullosa de la seva preciosa cabellera escarolada, i que li van rapar com a càstig. Amb ella ens vam intentar escapar, però ens van descobrir i ens van castigar en cel·les d'aïllament semisubterrànies.

Dels sentiments que em va provocar la reclusió recordo la ràbia primer, la desesperació, després la impotència, i permanentment la por, por de ser castigada, por de ser rapada, por de ser traslladada a un centre pitjor, i especialment terror a ser ingressada en un psiquiàtric... Les circumstàncies de la meua reclusió a més, m'havien submergit en un estat de confusió, de perplexitat absoluta, i no en podia parlar amb ningú.



Em van internar els meus pares, que no sabien què fer amb una filla que se'ls escapava, que volia volar, però no ho van fer sols sinó amb la guia i el suport d'un membre de l'església, una persona amb qui els darrers dos anys jo havia mantingut una relació estranya, equívoca, d'abús generalitzat; quan hi vaig voler posar fi va actuar com un amant rebutjat amb ànim de revenja.

Després d'11 mesos me'n van treure, i em van buscar una residència externa. Treballaria i acabaria el batxillerat en horari nocturn, tutelada per les monges. Me'n van treure com m'hi havien tancat, sense cap explicació.

Sempre havia cregut que n'havia sortit prou bé, de tot allò. Me'n recordava de tant en tant, com una cosa passada, superada, però algunes circumstàncies dels darrers anys m'han fet adonar que no en vaig sortir indemne, que és una ferida que encara sagna.

1. b

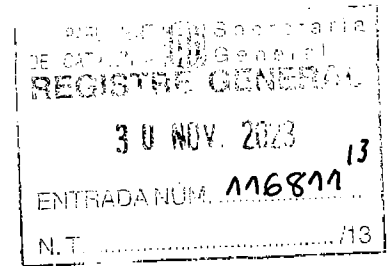
Taula rodona "La repressió franquista contra les dones. El cas del Patronato de Protección de la Mujer", celebrada el 31 de gener de 2023 en el marc de la mateixa exposició: <https://www.youtube.com/watch?v=usvbMrMIONc>

2.

Manifest del Grup de Suport a les Represaliades pel Patronato de Protección a la Mujer amb motiu de la compareixença de Consuelo Garcia del Cid Guerra davant la Comissió d'Investigació de la Pederàstia a l'Església, el 15 de maig de 2023

Som aquí, aprofitant la compareixença de Consuelo Garcia del Cid Guerra davant la Comissió d'Investigació de la Pederàstia a l'Església, per denunciar la repressió i els abusos que l'Església catòlica va exercir contra les dones, en connivència i estreta col·laboració amb les institucions franquistes; un forat negre, un oblit en la llei de memòria democràtica, i també en la nostra societat.

Moltes persones voldrien que aquesta comissió, que va néixer per investigar la pederàstia comesa i encoberta per una institució de poder com és l'Església Catòlica, diluís el seu objectiu investigant la pederàstia en general. S'ha pretès treure del focus principal la responsabilitat específica que hi té l'Església Catòlica, emparada en la impunitat de què va gaudir durant el franquisme i que no va ser depurada durant la transició, perquè en iniciar-se el règim del 78 no hi va haver ruptura amb el règim de la dictadura. Per això destaquem com un gran encert que s'hagi inclòs el



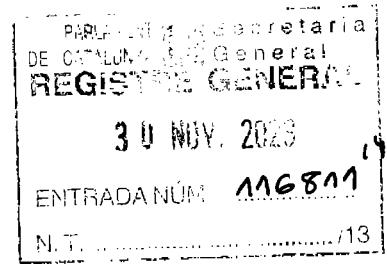
testimoni de les supervivents del Patronato de Protección a la Mujer al Pla de Treball d'aquesta Comissió del Parlament de Catalunya, perquè permet posar el focus sobre el caràcter abusiu de l'Església per exercir poder, i sobre la generalització del maltractament contra els infants i contra les dones que aquesta institució ha exercit històricament.

El Patronato de Protección a la Mujer franquista tenia com a objectiu sotmetre les dones al paper que el nacionalcatolicisme els tenia assignat. Dependent del Ministerio de Justicia i organitzat en juntas provinciales, va decidir l'empresonament de milers de noies i dones entre 16 i 25 anys per causes vinculades exclusivament a la moral sexual imperant. Es tracta d'una institució que data de final del segle XIX, amb antecedents ja als segles XVI i XVII en les anomenades Casas de Recogidas. Reactivat i reorganitzat per decret el 1941, fou presidit per Carmen Polo de Franco i un cop mort el dictador va continuar actiu encara deu anys més, fins que es va dissoldre per decret l'1 d'agost de 1985.

La repressió exercida pel Patronato de Protección a la Mujer va tenir unes especificitats clarament de gènere, amb l'objectiu de sotmetre les dones al paper que el règim els reservava, guardianes de la llar i la moral, serventes submises a l'autoritat masculina. Per això, les raons per ser recloses podien ser múltiples: un embaràs no desitjat, una mala relació amb el pare, acudir a manifestacions, exercir la prostitució, però també fumar, dur la faldilla massa curta, besar-se en públic, ser lesbiana... La "reeduació" consistia sobretot en l'aprenentatge de les tasques domèstiques, la pràctica religiosa forçada i adoptar una actitud de sotmetiment, tant davant les autoritats religioses, civils i militars, com davant els pares i marits.

Les noies eren / érem separades de l'entorn familiar i social, recloses sense sentència, sense temps de condemna, desposseïdes de qualsevol indicatiu d'identitat, uniformades, vigilades dia i nit, sotmeses a una disciplina estricta de pràctiques religioses, activitat laboral obligatòria no remunerada i ensinistrament en les tasques de la llar (neteja, planxa, brodat...). S'evitava especialment la complicitat entre les noies, les confidències, la intimitat... En el cas de les que no teníem el castellà com a llengua pròpia, s'hi sumava la repressió lingüística, amb la prohibició d'utilitzar la nostra llengua entre companyes o en l'escassa correspondència permesa, que havia de passar censura. Era freqüent també internar les noies en centres allunyats del seu lloc d'origen (sobretot si procedien de Galícia, el País Basc o Catalunya), fet que intensificava el desemparament i contribuïa al desarrelament.

Les congregacions religioses de Trinitarias, Oblatas, Cruzadas Evangélicas, Adoratrices, Hermanas del Buen Pastor..., en conveni amb el Patronato, regentaven



tot un entramat de centres escampats per la geografia peninsular, amb graus diversos de severitat, centres de prevenció o de reeducació, i centres destinats a noies embarassades (sovint per causa de violació). En aquestes maternitats eren especialment humiliades i maltractades, i el robatori de nadons hi era pràctica habitual. Les congregacions religioses adscrites al Patronato continuen regentant actualment centres en conveni amb organismes de l'administració pública, catalana o estatal, i algunes han rebut premis per la seva tasca, uns premis que representen una burla imperdonable a totes les noies que hi van patir / vam patir abusos i maltractaments.

La complicitat entre l'Església i l'Estat és una part essencial de l'existència i el funcionament del Patronato i els centres adscrits. L'Estat decretava l'ingrés i les congregacions religioses amb qui tenia conveni eren responsables de la reclusió i del (mal)tractament de les noies. Rere els eufemismes utilitzats sovint de "col·legi" o "residència" s'amagava una realitat de règim carcerari, humiliació, pèrdua d'identitat, explotació laboral i amenaça permanent, que en alguns casos va empènyer dones al suïcidi.

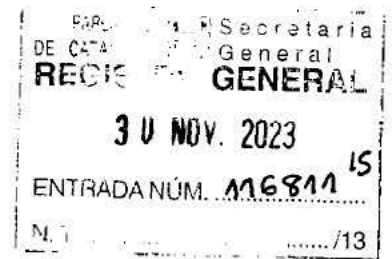
La història del franquisme ha ignorat sempre aquesta repressió amb biaix de gènere exercida sobre dones menors i que podia allargar-se més enllà de la majoria d'edat establerta legalment. Les víctimes i supervivents no han tingut mai cap mena de reconeixement.

Les escasses iniciatives que hi ha hagut per investigar la història del Patronato han topat amb múltiples dificultats, des de manca de documentació o traves per accedir a la poca que s'ha conservat, passant pel silenci còmplice de persones que hi van tenir responsabilitat, l'estigma i la por de parlar-ne de moltes de les víctimes i supervivents, fins a pressions i amenaces, velades o explícites.

Ni l'article 3 de la Llei 20/2022 de 19 de octubre de memòria democràtica, ni l'article 14 de l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica, en tràmit al Parlament de Catalunya, no inclouen entre els motius per tenir la condició de víctima el fet d'haver estat empresonades pel Patronato de Protección a la Mujer. Considerem molt greu que en la redacció d'aquests articles s'hagi oblidat la màxima institució oficial franquista per al control i la repressió de les dones.

Aquest grup, constituït recentment, vol reclamar veritat, justícia i reparació per a les víctimes i supervivents d'aquella institució, i denunciar i que es posi fi a la impunitat de l'Església.

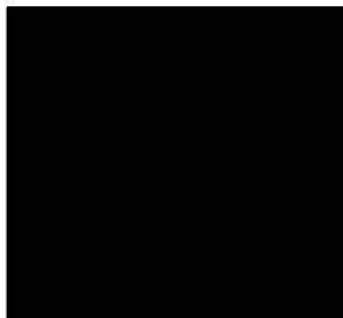
Per tot això



1. Denunciem el Patronato com a responsable de crims de lesa humanitat contra les dones
2. Denunciem la complicitat de les diverses congregacions religioses implicades, com a responsables d'aquests mateixos crims
3. Reclamem que s'inclogui tant en l'article 3 de la llei estatal com en l'article 4 de l'avantprojecte de llei en tràmit al Parlament de Catalunya les dones que van passar per aquests centres i els seus fills i filles com a víctimes de la repressió, perquè puguin obtenir justícia i reparació
4. Demanem als grups polítics del Parlament de Catalunya que es creï una comissió d'investigació específica sobre el Patronato de Protección a la Mujer al nostre país.
5. Exigim que es posi fi a la impunitat de l'Església catòlica.»

Data: 28 de novembre de 2023

Nom de la persona/entitat que fa les aportacions: Maria Forns i Roca



Signatura (indispensable)